

Maria Szymańska

**ANDRZEJ KRYŃSKI, PEDAGOGIKA GRUPY –
POSZUKIWANIE NOWYCH METOD W PROCESIE
KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI**

Edukator, Częstochowa 2000, ss. 172.

Zagadnienie kształcenia nauczycieli i pedagogów można uznać jako kluczowe z punktu widzenia potrzeb zmiany w polskiej, europejskiej i światowej edukacji. Tak jak na całym świecie, i w Polsce instytucje takie jak szkoły i placówki opiekuńczo-wychowawcze zmieniają się głównie pod wpływem wyzwań i potrzeb cywilizacyjnych, w tym głównie społecznych. Nie dziwi więc, że szkoły w sposób kategoryczny potrzebują i wymagają nowoczesnych nauczycieli i pedagogów, którzy byliby w stanie sprostać aktualnym, nowym wymaganiom i niezwykle trudnym oczekiwaniom wielu środowisk. We współczesnych pedeutologicznych koncepcjach kształcenia nauczycieli podkreśla się rolę i znaczenie przygotowania kandydatów na nauczycieli do rozwijania ich uczniów w niezmiernie ważnym procesie kształcenia i wychowania w i do nowej rzeczywistości.

Nie dziwi więc, że ks. prof. dr hab. Andrzej Kryński jako założyciel szkoły wyższej, kształcącej na poziomie akademickim nauczycieli języków obcych, pedagogów, dyrektorów szkół i placówek oświatowych oraz innych fachowców niezbędnych w edukacji widzi konieczność szukania nowych dróg i narzędzi kształcenia nauczycieli. W nurt owych nowoczesnych technologii kształcenia i poszukiwania nowych rozwiązań wpisuje swoją książkę, opierając swoje rozważania na gruncie znajomości dzieł klasyków, takich jak: Okoń, Półturzycki, Lewowicki, Bereźnicki autor recenzowanej tu książki. Większość swoich wywodów opiera na rozumieniu istoty kształcenia jako ogółu świadomie organizowanych czynności i procesów, umożliwiających studentom uzyskanie nowoczesnej, ugruntowanej wiedzy i orientacji

w otaczającej rzeczywistości społecznej, tak nieustannie i szybko zmieniającej się. Kształcenie definiuje więc Autor na gruncie znajomości dzieł klasyków, jako sekwencję świadomych i celowych czynności nauczyciela oraz ucznia. Zwraca uwagę, że w procesie, który wymaga zaangażowania zarówno osoby przekazującej treści programowe, jak i odbiorców, koncentrować należy się na efektywności kształcenia. Autor mówi, tak jak przywoływani wcześniej klasycy, iż efektywność kształcenia zależna jest od kilku podstawowych elementów, do których zalicza:

- osobę nauczyciela,
- osobę ucznia,
- treści kształcenia,
- środowisko dydaktyczne, w którym przebiega proces uczenia się-nauczania.

Szczególnie ważne w hierarchii zajmują dwa pierwsze, a kluczową rolę przypisuje nauczycielowi, który wybiera metody nauczania i wybiera inne niezbędne elementy ważne w procesie, zważywszy na potrzeby pracy z określoną grupą uczniów, studentów.

W książce autorstwa ks. prof. Andrzeja Kryńskiego, wydanej kilkanaście lat temu, Autorka recenzji próbuje na nowo odczytać jej ważną treść, gdyż widzi, iż Autor dokonując słusznych wyborów spośród teoretycznych koncepcji kształcenia, akcentuje konieczną troskę o wszechstronny rozwój osobowości przyszłego nauczyciela, kształcenia jego uzdolnień pedagogiczno-dydaktycznych, rozbudzania zainteresowań poszukiwania nowych metod, form, technik i technologii pracy intelektualnej w celu rozwoju własnego potencjału, by w następstwie uzyskanych kwalifikacji i kompetencji rozwijać nade wszystko we własnej pracy zawodowej potencjał intelektualno-emocjonalny uczniów i wychowanków. Nurt ten jest aktualny dziś, w czasie bardzo wyraźnej krytyki systemu kształcenia polskich nauczycieli, którzy nie radzą sobie w wielu sytuacjach klasowo-szkolnych, między innymi z powodów takich, że tradycyjne, wypracowane wcześniej wzory zachowań i sposoby reagowania w relacjach nauczyciel-uczeń częstokroć stają się zawodne i bezskuteczne. Tak jak kilkanaście lat temu, o czym pisze Autor, tak również i dziś kształcenie nauczycieli winno

prowadzić do uzyskiwania najwyższych efektów pracy z uczniem oraz skutecznego radzenia sobie w trudnych i bardzo złożonych zadaniach i funkcjach spoczywających na każdym nauczycielu pracującym z dzieckiem na różnych szczeblach systemu edukacji. Zatem kształcenie definiowane jako sekwencja świadomych i celowych czynności nauczyciela i ucznia w procesie edukacji skazuje kandydata do tego zawodu na permanentne poszukiwanie nowych rozwiązań, nowych metod, wynikających z dogłębnej znajomości nowoczesnych organizacyjnych rozwiązań, występujących w pedagogice grupy, jako ciekawej i skutecznej metody stosowanej w kształceniu nauczycieli.

Struktura metod kształcenia oraz doskonalenia nauczycieli, na co zwraca Autor uwagę, powinna być rozpięta na szerokim kontinuum poznania, czyli uczenia się i uczenia innych. Aby być więc na bieżąco, nauczyciel musi znać i stosować nowe i nowoczesne metody nauczania, nowe treści, nowe pomoce dydaktyczne, w celu uzyskiwania zakładanych efektów kształcenia w danym przedmiocie, na danym etapie kształcenia. Wśród ważnych elementów składających się na umiejętności i kompetencje współczesnego nauczyciela, pojawia się więc tak zwana kompetencja kreatywna, ściśle wiążąca się z innowacyjnością oraz twórczą prorozwojową skutecznością działań nauczyciela. Autor wskazuje więc na konieczność stymulowania twórczego myślenia w pracy zespołowej, która tworzy warunki do proponowania nowych stylów pracy i organizacji w procesie dydaktycznym. Jest to gwarant osiągnięcia efektów w rozwoju wychowanków, ich innowacyjności i umiejętności stosowania i wykorzystywania nowych, kreatywnych metod pracy. Wydaje się więc, że proponowane przez Autora myślenie jest ciekawą formą sztuki nauczania poprzez zastosowanie metody pracy w grupie, która pozwala na wyznaczanie nowych dróg w edukacji, kształceniu i wychowaniu, a także może służyć weryfikacji słuszności teorii wypracowywanych przez wiele lat przez teoretyków i praktyków kształcenia nauczycieli. Autor książki wskazuje i podnosi fakt taki, że studenci przygotowujący się do zawodu nauczyciela powinni w ramach kształcenia pedagogicznego zdobyć doświadczenie pracy w grupie i zapoznać się z pedagogiką grupową, jako uzupełnieniem metod przystosowujących do codziennej praktyki nauczania. Istotą i zaletą proponowanej pracy grupowej

jest jej skoncentrowanie przede wszystkim na kwestii rozwiązywania zaistniałych w trakcie procesu dydaktycznego problemów. Nauczanie w grupach wymaga więc od nauczyciela precyzyjnego i warsztatowego przygotowania, a nade wszystko ogromnej zręczności intelektualnej.

Zachęcam więc do odkrywania nowych propozycji dotyczących kształcenia nauczycieli jako niezbędnej potrzeby i trwałego elementu rozwoju osobowego nauczyciela, a w tej trudnej sztuce stawania się profesjonalistą pomocną będzie książka tu prezentowana. Pozwala ona rozpoznać i pokonać oraz skutecznie eliminować różnorodne bariery, które sprowadzają się do rutynowych działań nauczycielskich.

Maria Szymańska